

TV Dizilerinde Flört Şiddetinin Temsili ve İzleyicilerin Farkındalıklarının Araştırılması

Representation of Dating Violence in TV Series and Investigation of Awarenesses of Spectators

İlknur AYDOĐDU KARAASLAN Nimet ÖNÜR Ezgi Gülendamar SÖĐÜT

Doç. Dr. Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, İzmir, Türkiye
Prof.Dr., Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon Ve Sinema Bölümü, İzmir, Türkiye
Yüksek Lisans Öğrencisi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim, İzmir, Türkiye

ÖZET

Geleneksel ve yeni medya ortamlarında televizyonun toplum üzerindeki etkisi devam etmektedir. En çok izlenen programlar arasında Televizyon dizileri yer aldığından dizi karakterleri ve içerikleri de bireylerin gündemini etkilemekte ve rol model olmaktadır. Dizinin olay örüntüsündeki sosyo-ekolojik yapının alt sistemleri içinde cinsiyet kimliklerinin etkileşim süreçlerinde flört şiddetinin de yer aldığı görülmektedir. Flört şiddetinin, partnerler arası ilişkilerle sınırlı olmayıp, partnerlerin içinde buldukları sosyal ekosistemin etkileşim süreçleri içinde gerçekleştiği de görülmektedir. Flört şiddeti fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve dijital olmak üzere beş kategoride sınıflandırılabilir. Fiziksel flört şiddeti, bireylerin birbirlerine uyguladıkları fiziksel yaralamayı amaçlayan hareketleri kapsamaktadır. Psikolojik flört şiddeti, bireylerin birbirlerini ruhsal dengesini bozacak biçimde etkilemesidir. Cinsel flört şiddeti, bireylerin yaşanan cinsel birliklilikler üzerinden birbirlerini olumsuz etkilemeleridir. Ekonomik flört şiddeti, partnerlerin birbirlerinin ekonomik özgürlüklerini kısıtlayacak veya ekonomik olarak suistimal edecek davranışlarda bulunmalarıdır. Özellikle son dönemde gündeme gelen Dijital flört şiddeti ise partnerleri tarafından sanal / dijital ortam aracılığıyla takip altına alınması ve bir partnerin diğerini sürekli kontrol etme isteğidir.

Bu çalışmada Türk dizilerinde izleyiciye sunulan romantik ilişkilerde yaşanan flört şiddetine yönelik izleyici algısının ölçülmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, gelir durumu iken, bağımlı değişkenleri, izleyicilerin flört şiddetine ilişkin farkındalıklarıdır. Araştırmanın evrenini "18-65" yaş aralığındaki TV izleyicileri oluştururken, örneklemini ise gönüllülük esasına göre online ankete izleyiciler oluşturmaktadır. Çalışmadaki veriler, SPSS paket programı kullanılarak analiz edilerek değerlendirilmiştir. Araştırmada bireylerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve gelir durumları ile TV dizilerindeki şiddet çeşitlerinin (romantik, duygusal, fiziksel, cinsel, ekonomik ve dijital) farkındalıkları arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde ilişkiler olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-Ekolojik Model, Cinsiyet Kimlikleri, Flört Şiddeti, TV Dizileri, İzleyici Farkındalığı

ABSTRACT

As the television series are among the programs watched most, the serial characters and contents can become a role model for people by influencing the agenda of individuals. The influence of television on society continues in traditional and new media environments. Since television series are among the most watched programs, the characters and contents of the series also affect the agenda of individuals and become role models. It is observed that dating violence also occurs in the interaction processes of gender identities within the subsystems of the socio-ecological structure in the plot of the series. It is observed that dating violence is not limited with the relationships between partners, but that it occurs within the interaction processes of the social ecosystem which the partners are part of. Dating violence can be classified into five categories: physical, psychological, sexual, economic and digital. Physical dating violence includes actions aimed at inflicting physical injury on one another by individuals. Psychological dating violence is when individuals affect each other in a way that disrupts their mental balance. Sexual dating violence is when individuals negatively affect each other through sexual intercourse. Economic dating violence is when partners engage in behaviors that restrict each other's economic freedoms or abuse them economically. Digital dating violence, which has come to the fore especially recently, is being followed by the partners through the virtual / digital environment and one partner's desire to control the other constantly.

In this study, it is aimed to measure the spectator perception of dating violence lived through in the romantic relationships presented to spectator in Turkish series. Independent variables of the research are constituted of gender, age, marital status, education, income status, while dependent variables are awarenesses of spectators in relation to dating violence. While the research universe is comprised of TV spectators in the age interval of "18-65", its sample is constituted of spectators as part of online questionnaire based on voluntarism. Data in the study have been evaluated by analyzing them by using SPSS package program. It is observed that there are relations at significance level of 0.05 between awarenesses of gender, age, marital status, education and income status of individuals in the research and types of violences in TV series (romantic, emotional, physical, sexual, economical and digital).

Keywords: Socio-Ecological Model, Gender Identities, Dating Violence, TV Series, Awareness of Spectator

1. GİRİŞ

Son dönemde televizyonun düzenli program akışı, görsel özellikleri, yeni medya içinde yer alması ve mobil teknolojilerle ulaşılabilir olması izleyici potansiyelini artırmıştır. Televizyon kişilerin bilişsel, duygusal, kişisel ve toplumla bütünleştirici işlevinden dolayı izlenmektedir. Televizyon programlarına erişimin kolaylaşması, izleme konusunda bireylerin seçici olmalarını etkilemektedir. Ayrıca televizyon programlarının yeni medya ortamından izlenebilir olması televizyonun etkisini ve önemini artırmıştır. Dolayısıyla televizyon, gençlerin ve yetişkinlerin gündelik yaşamları içindeki yerini korumaktadır.

2011 yılında Avrupa ve Kuzey Amerika'da yapılan bir araştırmada, her evde birden fazla televizyon alıcısı (cihaz) bulunduğu, yetişkinlerin olduğu kadar gençlerin yaşamında da televizyonun önemli hale geldiği görülmüştür. Sosyal medya ve çoklu medya ortamları sıklıkla kullanılsa da televizyon bireyler tarafından günde 6-8 saat izlenmektedir (Andriaens vd., 2011, 205-227). Benzer biçimde TİAK'ın yayınladığı 2022 verilerine göre, Türkiye televizyon izleme oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. Genç yetişkinlerde, önceki yıllardaki izleme oranlarına göre %52 artış söz konusudur. Türkiye'de televizyon izleme oranı, dünya geneli ortalamasının üstündedir. En yüksek izlenme

oranı haberlerden sonra dizilere aittir (Kantar, 2021,31-68). İzleyiciler televizyon izlerken pasif birer alıcı değildir. Bir girişim ve seçme içinde televizyon programlarına yönelmektedirler.

Rubin (2022)'nin yaptığı çalışmada, izleyici yönelimlerinin bireylerin tutumlarına göre değiştiği, kişinin sahip olduğu psikolojik ve sosyal koşullarının etkili olduğu görülmektedir. Hatta başkalarına öğretebilecekleri bilgiye de medyadan sahip olabilmektedirler. Dolayısıyla bireyler doyum gereksinimi içinde medyaya yönelmektedirler (Rubin, 2009,149-153). Diziler izleyicilerin sosyal farklılıkları temelinde tercih edilerek izlenmektedir. Bu bağlamda televizyon dizilerinin içeriklerinde yer alan şiddet görüntüleri, şiddet konusunda bilgilendirici, öğretici olabilmektedir.

RTÜK'ün yaptığı şiddet araştırmasına göre, araştırmaya katılanların %94'ü televizyon programlarında orta ve yüksek düzeyde şiddetin yer aldığına inanmaktadır. Şiddetin derecesi de önemlidir. "36-50" yaş grubu televizyonda şiddetin yoğun olarak yer aldığını savunurken, "15-25" yaş grubu arasında bu oran düşmektedir (%33.3). Araştırmaya katılanlar, Prime Time'de yayınlanan haberlerde (%86) olduğu gibi, dizilerde de (%71.2) çok fazla şiddetin yer aldığına inandıklarını belirtmişlerdir (RTÜK Şiddet Araştırmaları, 2020, 182-186). İzleyiciler tıpkı diğer programlar gibi dizileri de gereksinimleri ve motivasyonları temelinde seçerek, televizyonun sosyalleştirme etkisine girmektedirler. Televizyon, şiddetin bir sorun giderme yöntemi olarak kanıksanmasında olduğu gibi farkındalık yaratılmasında da önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Televizyon programları içinde diziler, anlattıkları konu, olay örgüsü, kişi ve kurum temsilleri yoluyla izleyicilerin kişisel bakış açıları üzerinde etkiye sahiptir. Ayrıca dizi boyunca karakterlerin sürükleyici ve merak uyandırıcı serüvenlerine tanık olan izleyiciler, karakterler ile aralarında bir bağ kurarak özdeşleşebilmektedirler (Kuyucu 2019, 560). Bu bağlamda dizi karakterleri hem izleyenlerine rol model olabilmekte hem de sosyal dünyaya ilişkin referans sağlayabilmektedir.

Gerbner ve arkadaşlarının 1986'da yaptığı çalışmada, televizyonun izleyiciler üzerinde yarattığı etki, tutum ve nasıl bir anlayış değişikliği geliştirdiği üzerinde durulmuştur. Ekme/yetiştirme kuramına göre, televizyonun izleyicilerin tutumları üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir. Benzer şekilde başka düşünürler de (Morgan 1993) televizyonun etkilerine maruz kalma yoluyla şiddete yönelik tutumların gelişebileceğini, televizyonun bu tutumları adeta ektiğini, televizyon izlemenin sürekliliği ölçüsünde tutumların gelişebileceği ileri sürmüşlerdir (Cultivation Theory , 2010).Bu teoriye göre televizyon izlemeye ayrılan zaman ile televizyonun etkisi arasında doğrusal bir ilişki söz konusudur (<https://www.utwente.nl/cw/theorieenoverzicht/Theory Clusters/Mass Media Cultivation Theory>).

Amerikan toplumunda yapılan bir başka çalışmada, televizyonun hikâye anlatma işlevinin güçlü bir etkisinin olduğu, farklı program türünde de benzer mesajların tekrar etmesiyle hem bireysel hem de toplumsal değerleri şekillendirdiği ortaya konulmuştur (Shrum, 2017). Dolayısıyla televizyon şiddete yönelik farkındalık konusunda hem bütün olarak toplumsal ekolojinin hem de alt sosyal grupları etkilediği görülmektedir. Toplumun genel şiddete yönelik duyarlılık iklimi üzerinde etkisi olduğu ileri sürülebilir.

Gerbner ve arkadaşları (1986) televizyonun şiddet gibi olumsuz olayların yer aldığı içeriklerine maruz kalanların, çevrelerindeki bireylere karşı şüpheli ve güvenmekte zorluk çeken kişiler olduğunu ileri sürmektedir. Televizyon zamanla toplumda şiddet kültürünü de oluşturduğundan içerikleri oluşturulurken dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bireyler farklı şiddet biçimleri ile karşılaşabilmektedir. Kişilerarası şiddet biçimlerinden biri olan flört şiddeti de bunlardan biridir. Flört şiddeti kabaca ikili romantik ilişki içinde bulunan bireylerin, birbirlerine yönelik fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik veya dijital yollarla rahatsız edici eylemlerde bulunması halinde karşısındaki kişinin bedensel veya ruhsal zararına sebep olması olarak tanımlanabilir (Set, 2020).

Şiddet, partnerlerin buldukları sosyal ekolojinin bir ürünüdür. Gerek toplumda gerekse televizyonda temsil edilen flört şiddetinin olay örüntüsünde görüldüğü üzere, şiddet salt partnerler arasında bir anda ortaya çıkan bir çatışma hali olmayıp, şiddetin türü, oluşum aşamaları, yaşananlarla ilgili algı süreçleri vb. bir toplumsal ekolojinin cinsler arası ilişkilere getirdiği etkileşim kalıpları içinde gerçekleşmektedir. Partnerlerin içinde yaşadıkları toplumsal ekolojiyi oluşturan alt sistemlerin birbirleriyle olan etkileşimleri içinde televizyon temsilleri de etkilidir. Televizyon, işitsel ve görsel özelliği ile şiddeti temsil ederek "seyirlik bir nesne" haline getirerek normalleştirmektedir. Ayrıca televizyondaki programların olay örüntüsü içinde şiddetin yaşanma biçimi ve sonuçları izleyicilerde farkındalık yaratmaktadır. Şiddetin temsil edildiği dizilerdeki olay örüntüleri, büyük oranda şiddetin toplumsal ekolojik çevrelerinin de temsili olmaktadır. Toplumda şiddeti besleyen ve öne çıkaran toplumsal ekoloji, dizilerdeki davranış kalıplarını temsil ederek yeniden üretmektedir. Televizyon dizileri aracılığıyla şiddete tanıklık edilmesinde ve şiddeti uygulayanlara yönelik toplumsal farkındalıkların gelişmesinde, bireylerin yer aldıkları toplumsal ekolojiler etkili olmaktadır. Bireylerin iç içe yaşanan toplumsallaşmaları, buldukları topluma aidiyet kurmaları, kimlik geliştirme süreçleri, farklı toplumsal çevre sistemlerinin karşılıklı etkileşimleri üzerinden gerçekleşmektedir. Bireyin toplumsal dünyasını oluşturan bu çevreler arasındaki etkileşim, dünyaya ilişkin paradigmaları, değerlendirmeleri ve problem çözme pratikleri onların etkileşimde buldukları çevrelerin sonucudur. Dolayısıyla çalışmanın sosyo ekolojik bir yaklaşımla değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

Toplumsal ekoloji modeline göre; şiddetin kurbanı ya da faili olma olasılığını arttıran, kişinin geçmişi, biyolojik özellikleri, demografik özellikleri, yaşam biçimi, madde kullanımı, inançları, değerleri vb. unsurlardır. Kişinin etkileşim halinde olduğu sosyal çevresi, akran grupları, aile üyeleri vb. şiddetin deneyimleneceği temel toplumsal çevrelerdir. Üçüncü aşamada kişinin ait olduğu topluluklar, arkadaş, okul, çalışma ortamı ile kurduğu ilişkiler de önemlidir. Toplumun sosyal kültürel normatif yapısı da sürecin yaşandığı bir etkileşim alanı olarak şiddetin ortaya çıkışını etkilemektedir (Washington Coalition of SexualAssaultPrograms, <https://www.cdc.gov/violenceprevention/about/social-cologicalmodel.html>).

Bu çalışmada flört şiddetinin ortaya çıkışı ve dizilerdeki temsili ile ilgili bireylerin farkındalık düzeylerinin araştırılması, ekolojik bir yaklaşım içinde değerlendirilmektedir.

1.1. Dizilerde Temsil Edilen Flört Şiddetine ve Şiddete Yönelik Farkındahkların Gelişmesine Ekolojik Bir Yaklaşım

Diziler, haberlerden sonra en çok izlenen programlar arasındadır. Televizyon, diziler aracılığı ile toplumu etkilemektedir. Dizilerin olay örüntüleri içindeki karakterlerin etkileşim süreçleri, izleyicilere rol model olmakta ya da dünyaya ilişkin etkileşim süreçlerine referanslar oluşturarak, sosyal dünyanın algılama ve değerlendirmeleri biçimleri üzerinde etkili olmaktadır.

Flört şiddetini ekolojik bir yaklaşım içinde değerlendiren White'e (2009) göre, olaylar sadece romantik ilişkileri yaşayan gençler arasında geçmemekte aynı zamanda gençleri şekillendiren aile, diğer topluluklar, sosyal kurumlar arasında da kurulan etkileşimlere göre biçimlenerek, bireyin benlik hislerini, harekete geçirmektedir. Şiddet, kimlik ve sosyal ekolojinin tüm seviyelerini etkilediği bir süreç olarak hem de bireysel ve yapısal düzeyde cinsiyet bağlamında ele alınması gerekmektedir. Dolayısıyla flört şiddetinin iki kişi arasında değil, daha geniş sosyal çevrelerin etkileşim dinamikleri içinde düşünülmesi gerekmektedir. Örneğin, ergen ilişkilerinde zaman geçtikçe aileler, akrabalar, akran grupları etkili olabilmekte ve romantik ilişkiler değişmektedir.

Partnerler, buldukları ekosistemde merkezi bir konuma kendilerini yerleştirerek, sosyal ekolojinin kültürel sistemin cinsiyete ve cinselliğe yönelik kodlarıyla oluşan, toplumsal rol beklentileri içinde karşılıklı etkileşim kurarlar. Kültürün partnerlere yüklediği rollerinin karşılıklı etkileşimi, ait oldukları topluluğun sosyal ekolojisi içinde gerçekleşmektedir. Bu süreç, aynı zamanda kimliğin ve benliğin inşa süreci üzerinde de etkilidir. Gençlerin flört ilişkisinde olup olmadıklarına ilişkin tanımlamalar, gençleri bireysel düzeyde kurgulanan içsel bir statü algısına ulaştırmaktadır. Süreç, ulaşılan duygu yoğunluğu üzerinden kimlik öz değerlendirmelerinin, içsel olarak test edilmesiyle sonuçlanır. Toplumun genel makro ölçekteki değerleriyle, gençlerin kendileri dışında birçok kişi, grup, akraba, arkadaş ilişkileri iç içe geçerek, partner üzerinde etkili olmaktadır. Bu bağlamda gençlerin içinde buldukları mikro sistemlerle makro sistemler arasında kurulan etkileşimler üzerinde diziler, etkili olmaktadır. Partnerlerin aralarındaki romantik ilişkiler sağlıklı destekleyici olmaktan, zorlayıcı saldırgan ve baskıcı olmaya kadar giden farklılıklar gösterebilmektedir. Televizyon dizilerinde de bu tür davranışlar temsil edildiğinde, ilgi uyandırmaktadır. Dizilerdeki olay örüntüleri, toplumsal yaşamdan kesitler üzerine kurulu olduğu için, gençler, içinde yaşadıkları toplumu anlamak ve uygun davranışlar göstererek onaylanmak gibi gereksinimleri için dizilere yönelebilmekteler ve bazen şiddet temsillerini kendilerine rol model almaktadırlar.

Televizyonda fiziksel şiddet dışında birçok farklı şiddet türüne yer verilmektedir (Gümüş, 2006). Newson (1995)'a göre, bireylerin değerlerini öğrenmelerinde televizyonun önemli bir yere sahiptir. Sunulan değer, tutum ve davranışlar her zaman belirgin olarak anlaşılmamaktadır. Bu nedenle, izleyen kişinin yetişkin veya çocuk olması içeriğin izleyici üzerindeki etkisinin farklılaşmasına sebep olmaktadır. Örneğin; yetişkinler, televizyon içeriklerindeki şiddetin sonuçlarıyla ilgilenirken, çocuklar şiddetin yaşandığı olay dizisinden etkilenmektedir. Buna rağmen izleyicisine saldırgan, şiddeti öven, şiddet örneklerinin yer aldığı içerikler sunan televizyon yapımları ile karşılaşmak mümkündür. Konu ile ilgili yapılan araştırmalar, çocuk izleyicilerin maruz kaldığı bu içeriklerin olumsuz etkilere neden olduğunu ortaya koymaktadır (Kara, 2011; Sözen 2008). Çocuklar, ebeveynler ve diğer televizyon izleyen bireylerin ortak etkiye maruz kalmaları toplumun "normalitesini" değiştirmektedir. Şiddet davranışının sınırları giderek belirsizleşmektedir. Diziler, sadece kurgudan ibaret olsa da dizi karakterleriyle parasosyal bir etkileşim içinde olan bireyler, olay örüntüsünün akışına kapılarak onları rol model alabilmektedir. Dolayısıyla diziler, bireylerin kendi yaşamlarında maruz kaldıkları veya karşılaştıkları şiddet biçimlerine karşı kaygısız bir tavır sergilemelerine neden olmakta, bireylerin yaşanan şiddeti normal algılamalarına neden olmaktadır (Semerci, 2008). Adak (2004)'a göre, Türk televizyon programlarında sunulan şiddet içerikleri diğer ülkelerdeki içerikler ile benzerlik göstermektedir.

Televizyonun izleyiciler üzerindeki etkisine yönelik yapılan araştırmalar, izleyicilerin kendilerine sunulan televizyon içerikleri karşısında pasif konumda yer aldığını göstermektedir (Giddens, 2000). Ticari kaygıları bulunan televizyon sahipleri, izleyicilerin ilgilerini yüksek tutabilmek amacıyla programlarında şiddet ve cinsel içeriklere sıklıkla yer vermektedir (Şahin, 2011). Medya şirketleri ticari birer kurum olduklarından daha çok izlenebilmek amacıyla heyecan ve sansasyonel içerikli yapımları tercih etmektedirler. Medya, kamusal yararı ticari amaç nedeniyle göz ardı edebilmektedir. Ayrıca televizyon kanalları aralarında rekabet olduğundan izlenme oranını yükseltmek için

izleyicilerin dikkatini çeken, şiddetin de yer aldığı içerikleri ekranlardan paylaşmaktadırlar. Flört şiddeti de diğer şiddet çeşitleri gibi televizyondaki dizilerin konu ve karakterlerinin olumlu olarak sunulduğu söylemler aracılığıyla ergen ve gençlere aktarılmaktadır. Bu durumda televizyon dizileri, toplumun flört şiddetini algılayış biçimlerini ve bireylerin flört biçimine bakış açılarını etkilemektedir.

RTÜK'ün 2020'de yaptığı çalışmaya göre, dizilerin ve diğer programların içeriklerinde yer alan şiddet temsilleri, izleyicilerde “acımasız dünya sendromu” algı düzeylerini arttırdığı saptanmıştır. Kadınlara yönelik şiddet içeriklerinin yer aldığı programların başında diziler gelmektedir. Çok fazla televizyon izleyen 65+ yaş çocukları olan grup bu durumdan çok rahatsız olduklarını belirtmişlerdir (Şiddet Araştırması, 2020). Araştırmadan da anlaşıldığı gibi, toplumun dünyaya ilişkin algılarını televizyon etkilemektedir. Duygusal dünyayı inşa eden değerler üzerinde televizyon dizilerinde yer alan flört şiddetine de yer verilmektedir. Duygusal ilişki yaşayan gençlerin, birbirlerine karşı olumsuz davranışları, sosyalleşme sürecinde toplumsal çevrelerinin kendilerine yüklediği benlik algılarında ortaya çıkan bilişsel çelişkilerinin sonucudur. Dolayısıyla gençlerin yaşadıkları çelişkiler, partnerlerine farklı şiddet biçimi olarak dönmektedir.

Cinsiyete dayalı şiddet algısı çalışmasında (Johnson vd., 2005), aile içi şiddet deneyimine sahip olan bireylerin şiddete yönelik farkındalığının daha az geliştiği görülmektedir. Araştırmaya göre, şiddetin faili olarak erkeklerin zaman zaman şiddet uyguladıklarını, küfür vb. yollarla benlik saygısını ve güç duygusunu güçlendirmek, baskın bir konuma ve role yükselmek, kız arkadaşlarının kendilerini yüceltmesi gibi nedenlerden dolayı şiddete başvurduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca kıskançlık da her iki cins için şiddete başvurma nedenidir. Ergen bakış açısı ile genç kızlar da erkek partnerlerin kendilerine şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Literatürde Sezer (2008)' in “Çiftler Arası Şiddetin Kabul Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması” ve Şahin (2011)'in “Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri” yer almaktadır. Çalışmalarda çocukluktan erişkinliğe geçiş dönemi olarak nitelendirilen ergenlik dönemi, kimlik oluşum süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu sürecin bileşenlerinden bireyselleşme, kişinin akrabaları arasında yer edinebilme ve ikili ilişkiler kurabilme çabaları ergenlerin gündemlerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Ergen romantik ilişkileri, sağlıklı ve destekleyici olmakla birlikte, zorlayıcı, baskıcı ve saldırgan davranışları da ortaya çıkartmaktadır. Gerek çocukluktan erişkinliğe bir geçiş halinde olmaları, gerekse ikili ilişkilerdeki görece deneyimsizlikleri nedeniyle ergenlerin bu dönemde flört ilişkisinde şiddet yaşama riski artmıştır. Aynı zamanda şiddet görebilme riski altında olduklarını düşünmektedirler. Bir başka çalışmada ise, flört ilişkisi sırasında yaşanan özellikle fiziksel ve saldırgan bulgulara değinilmiştir. Gençlerin %35-%50'si flört ilişkisi içinde en az bir kez fiziksel şiddet eylemi yaşadıklarını bildirmişlerdir. ABD genelinde yapılan, 9.-12. sınıflarda okuyan gençlerin yer aldığı Gençlerde Risk Davranışı Anketi verilerine göre, bir flört ilişkisi sırasında erkekler %9,5, kızlar %9,3 oranında fiziksel şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmalarda, flört ilişkisi içinde kızların ve erkeklerin benzer oranlara sahip oldukları görülmektedir (Demir vd. 2016). Bu bağlamda flört şiddeti, günümüzde toplumsal bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Aslan vd., 2008).

Sosyal bir varlık olan insan, yaşamı boyunca çevresindeki bireylerle etkileşime geçerek duygusal bağlar kurmaktadır. Kişiler arasında kurulan aile, arkadaşlık ilişkilerinin yanı sıra romantik ilişkilerde bireyler her zaman olumlu duygular hissetmemektedir. Ayrıca bireyler arasında yaşanan sevginin öfke, nefret gibi farklı duygularla yer değiştirmesi mümkündür (Atak ve Taştan, 2012). Bireylerin gelişimleri göz önüne alındığında, romantik ilişki deneyimlerini ergenlik döneminde yaşadıkları söylenebilir. Bu dönemde bireyler, aileden bağımsızlaşarak kendi karakter gelişimlerini sağlama isteğini arkadaş edinme yoluyla gerçekleştirmektedir. Flört ile başlayan ilk arkadaşlık deneyimleri genellikle bireylerin “14-16” yaş aralıklarında gözlemlenir (Öztürk vd., 2018). Bireyler, flört edinme deneyiminde bulunduğu flört şiddetine maruz kalabilmektedir veya maruz kalma riski artmaktadır.

Sugarman ve Hotaling'e (1989) göre flört şiddeti, “flört ilişkisinde partnere karşı, acı verici veya yaralayıcı fiziksel veya psikolojik güç ve tehdit kullanımını içeren söz, mimik ve davranışların tümü” olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle flört şiddeti, yaşanan şiddetin partnerler arasında bilerek ve isteyerek yapıldığı üzerinde durulurken şiddetin karşılıklı olarak yaşanabileceğinden de bahsedilmektedir. Bu durumda heteroseksüel bir ilişkide şiddet uygulayan taraf sadece erkek olarak düşünülmemelidir. Yaşanan birçok olayda erkekler de partnerleri tarafından flört şiddetine maruz kalabilmektedir. Aynı şekilde kadınların da ilişki içinde partnerleri tarafından şiddet gördüğü söylenebilir. Birey bu durumda ilişki içinde hem şiddet uygulayan hem de şiddet uygulanan kişi konumunda olabilmektedir. Erkekler partnerleri tarafından genellikle sözlü hakaret yoluyla duygusal şiddete maruz kalırken, kadınlar fiziksel ve cinsel flört şiddeti yoluyla mağdur edilmektedir (Özdere ve Kürtül, 2018). Kişiler arasında yaşanan flört şiddeti farklı biçimlerde gerçekleşmektedir.

Flört şiddeti fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve dijital olmak üzere beş kategoride sınıflandırılabilir (Özdemir, 2019). Ancak Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) flört şiddetini fiziksel, psikolojik ve cinsel flört şeklinde sınıflandırıldığı görülmüştür (2002). Ayrıca gerçekleştirilen farklı çalışmalarda bu sınıflandırma biçimine ekonomik ve dijital flört şiddeti biçimleri de dâhil edilerek flört şiddetinin kapsamı genişletilmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018; Özdemir, 2019). Bu bağlamda literatür taramasından elde edilen bulgular ışığında flört şiddetinin çeşitleri fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve dijital şiddet olarak sınıflandırılır.

Fiziksel Flört Şiddeti: Romantik ikili ilişki içinde bulunan sevgili, nişanlı ve flört halindeki bireylerin birbirlerine karşı uyguladıkları vurma, tekmeleme, tokatlama, itme gibi bireyi fiziksel olarak yaramayı amaçlayan, kapsayan hareketlerin tümü olarak ifade edilmektedir (Fidan ve Yeşil 2018; Solmuş 2010).

Psikolojik Flört Şiddeti: Romantik ilişki içinde bulunan sevgili, nişanlı ve flört halindeki bireylerin birbirlerine karşı bireyin ruhsal dengesini bozacak biçimde isim takma, alay etme ve sosyal ilişkilerini kısıtlama hakkını kendisinde görmesi ve bu bağlamda partnerine karşı gerçekleştirdiği hal ve hareketlerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Çetiner, 2006).

Cinsel Flört Şiddeti: Flört döneminde bulunan veya evlilik hali dışında (sevgililik, nişanlılık) romantik ilişki yaşayan bireylerin ilişki içerisindeki partnerinin isteği dışında maruz kaldığı cinsel içerikli davranışlar, yaşanan cinsel birteliktelikler üzerinden tehdit etme gibi tutum ve hareketler olarak ortaya çıkmaktadır (Baldan ve Akış, 2017).

Ekonomik Flört Şiddeti: Flört halinde bulunan bireylerin ilişki halinde partnerlerinin ekonomik özgürlüklerini kısıtlayacak veya ekonomik olarak suistimal edecek davranışlarda bulunarak karşısındaki bireyi olumsuz olarak etkilemektedir (Dikmen vd., 2018).

Dijital Flört Şiddeti: Flört ilişkisi içinde yer alan bireylerin partnerleri tarafından sanal / dijital ortam aracılığıyla takip altına alınması ve bir partnerin değerini sürekli kontrol etme isteğidir. Söz konusu flört şiddeti, bireylerin dijital platformlarda çevrimiçi kalma sürelerinin, partnerinin kullandığı uygulamaların şifrelerinin istenmesi, konularının takibi ve anlık fotoğraflarının istenmesi biçiminde ortaya çıkmaktadır (Öztürk, 2018).

Flört şiddeti yoluyla bireyler ilişkilerinde partnerlerine karşı zarar verici davranışlarda bulunabilmektedir. Uygulanan flört şiddeti ortaya çıktığı andan itibaren artarak devam etmekte ve çeşitlenmektedir. İlişkinin normal seyri içinde yaşanan şiddet durumu bazen partnerler tarafından normal karşılanırken bazen de yapılan davranışın şiddet olduğunu fark edememektedir. Bu durum flört şiddetinin durdurulmasını veya önüne geçilmesini zorlaştırmaktadır (Öztürk, 2017). Flört şiddetinin yaşandığı durumlarda partner, şiddete maruz kalan partnerin şiddet yaşadığını bilmemesinin yanısıra şiddet uygulayan partnerin de şiddet uyguladığının farkında olmaması durumu daha da karmaşık hale getirmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018). Partnerler arasındaki şiddet davranışı içinde bulunduğu toplumsal ekolojinin yani aile ilişkilerinin kadına ve erkeğe yüklediği cinsiyet kimliği algısı, duyguların eşitlikçi bir düzeyde yaşanmasından gençleri uzaklaştırmaktadır. Sosyal çevrelerin, kültürel değerlerin ve norm dizgelerin kimliğe yüklediği özellikler, partnerler arasındaki ilişkiyi sorunlu hale getirmektedir. Şiddetin ortaya çıkmasında ergenliğin gelişim evrelerinin üzerinde etkili olan toplumun ve diğer alt sosyal çevrelerin etkileri söz konusudur. Bu sosyal çevreler içinde travmaya maruz kalma, alkol ve uyuşturucu kullanma, akran gruplarının etkisi, erkeklik ifadeleri olarak kadın düşmanlığı ve saldırganlığın erkek kimliği özellikleri içinde tanımlanmış olması, karşılaşılan sorunların çözümünde başvurulan şiddetin, toplumun kimlik kurgusunun gereği olmaktadır. Dolayısıyla flört şiddetinin ortaya çıkış sebepleri, şiddete başvuran bireyin kişisel problemleri olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca içinde yaşadığı toplum gözetilerek toplumsal cinsiyet eşitsizliği, otorite olma isteği, değer verdiği ve benimsediği toplumsal davranışlar, sosyal çevresi tarafından kabul görme ve popüler olma isteği, içinde yaşadığı aile yapısı gibi etkenler de bireyi şiddete yönlendirebilmektedir (Polat 2016; Walters ve Espelage 2018).

Yapılan araştırmalarda, flört şiddetinin en çok “16 -30” yaş aralığında ve üniversite yıllarında flört şiddetine maruz kaldıkları görülmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018; Mihçioğur ve Akın, 2015). Flört şiddetinin önüne geçilebilir bir durum olduğunu gösteren çeşitli kurumlar tarafından dünya çapında çalışmalar bulunmaktadır. Bu konuda flört şiddetinin önlenmesine yönelik DSÖ’nün önerileri şu şekildedir:

- ✓ Problemi tanımlamak,
- ✓ Nedenleri ve risk faktörlerini belirlemek,
- ✓ Müdahaleleri tasarlamak ve test etmek
- ✓ Müdahalelerin etkinliğini arttırmak.

Flört şiddeti, görsel ve işitsel öğeleri izleyicisine aynı anda sunabilen televizyon, dizilerdeki olay örüntüleri içinde flört şiddetinin temsil edildiği, dizi karakterlerinin rol model oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca gençlerin medyadan geleni, “yeni ve gündemde olanı” temsil etmesi nedeniyle şiddet açık hale gelebilmektedir. Ayrıca şiddetin etkilerinin ve şiddete yönelik farkındalığın gelişmesinde de diziler etkili olabilmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Yapılan araştırma, Türk dizilerinde sunulan romantik ikili ilişkilerde partnerler arası yaşanan flört şiddeti karşısında izleyicilerin farkındalığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Televizyonda yayınlanan diziler aracılığıyla sunulan fiziksel flört şiddeti, izleyiciler tarafından kolaylıkla anlaşılabilirken psikolojik veya cinsel flört şiddetinin

anlaşılabilirliği daha zordur. Bu nedenle, izleyicilerin Türk dizilerinde yer alan flört şiddeti hakkındaki bilgi düzeyleri ve farkındalıklarının ortaya çıkarılması özellikle genç yetişkinlerin şiddete maruz kalmaları açısından önemlidir.

Araştırmada Türk dizilerinde yer alan flört şiddetinin izleyici tarafından fark edilebilirliğini ölçmek amacıyla online anket tekniği kullanılmıştır. Özellikle araştırmanın yapıldığı dönemin pandemi döneminde olması online anket tekniğini de zorunlu kılmıştır. Anket tekniği, bireylerin bilgi, duygu ve düşüncelerine ulaşmak amacıyla sözlü ya da yazılı olarak yapılmaktadır. Anket sonucunda ulaşılabilecek hedeflenen bilgiler, bireyin kendisi, çevresi veya ilişki içinde olduğu kurumlar hakkında araştırmacıya nicel ve nitel veriler sunmaktadır. Gündelik yaşama dijitalin girmesiyle de günümüzde online anketler sıklıkla kullanılmaktadır. Bu bağlamda, online anketlerin kullanılmasıyla pandemi döneminde veriler de kolaylıkla toplanmıştır.

2.2. Araştırmanın Önemi

Şiddet, günümüzde küresel dünyanın önemli sorunlarından birisidir. Medyanın bireyler üzerindeki etkisi, gençler arasında yaşanan şiddete referans oluşturması ve şiddeti normalleştirilmesi açısından dizilerin önemi yadsınamaz. Televizyon dizilerinde konu edilen genellikle fiziksel şiddet bilinmektedir. Fakat bireyler diğer şiddet türlerinin farkında değildir. Dizilerde şiddetin diğer türleri olan sözel ve duygusal, cinsel, romantik, ekonomik ve dijital şiddet türlerine de yer verilmektedir. Dolayısıyla televizyonun bireylerin davranışları üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, izleyiciye sunulan yayının içeriği önem kazanmaktadır. Bu çalışma izleyicilerdeki şiddet farkındalığının ortaya konulması bakımında önemlidir. Fiziksel şiddetin yanı sıra farklı şiddet türlerinin olduğu ve bunların dizilerde temsil edildiğinin farkındalığının şiddetin toplumdaki kaynaklarının ve referanslarının tespit edilmesi bakımından önemlidir. Bu çalışma, televizyon dizilerinin işlevi bireyleri eğlendirmek, dinlendirmek iken gizli işlevinin toplumumuzda devam etmekte olan kadına yönelik şiddetin kaynağı olarak rolünü ortaya koymak açısından önemlidir.

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, Türk televizyon dizi izleyicisi olduğu varsayılan veya Türk televizyon dizilerinde yer alan romantik ikili ilişkiler hakkında bilgi sahibi olan farklı yaş gruplarında bulunan izleyicilerden oluşmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın evrenini “18-65” yaş aralığındaki TV izleyicileri oluşturmaktadır. 2020 yılı Nüfus sayımına göre Türkiye nüfusunun “18-65 yaş aralığı” yaklaşık 50 milyondur (<https://www.nufusu.com/turkiye-nufusu-yas-gruplari>). Dolayısıyla araştırmanın örneklem büyüklüğü belirlenirken Yazıcıoğlu ve Erdoğan’ın (2014) örneklem tablosu referans alınmıştır. Bu tabloya göre, 0.05 anlamlılık düzeyinde evren büyüklüğü 50 milyon olduğunda minimum olması gereken örneklem büyüklüğü 381’dir. Araştırmada katılımcılar, gönüllülük esasını temel alınarak, basit rasgele örnekleme yöntemi ile online ankete cevap veren bireylerden oluşmaktadır. Yapılacak çalışmada belirlenen sayının, evreni temsil edeceği varsayılmıştır. Araştırma verileri online anket tekniği ile elde edilmiştir.

2.4. Araştırmada Veri Toplama Yöntemi ve Değerlendirilmesi

Araştırmanın pandemi döneminde yapılması ve yüz yüze araştırma verilerinin toplanamaması nedeniyle online anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmada, Türk dizilerinde yer alan flört şiddetinin izleyici tarafından fark edilebilirliğini ölçmek amacıyla veri toplama aracı olarak yapılmış literatür taramaları sonucunda araştırmacılar tarafından hazırlanan taslak soru havuzundan faydalanılarak geliştirilmiş olan “Türk Dizilerinde Flört Şiddetinin Normalleştirilmesi” isimli online anket kullanılmıştır. Online anket, Türkiye’de yaşayan 18-65” yaş aralığındaki TV izleyicilerine online olarak ‘Google Forms’ aracılığı ile uygulanmıştır. Veriler sosyal medya kullanıcılarından gönüllülük esasına dayanarak katılan katılımcılardan elde edilmiştir. Anket online ortamda yapıldığından kolayda örnekleme yöntemi uygun bulunmuştur. Verilerinin toplandığı zaman aralığı 01.07.2021-15.07.2021’dir.

Anket, bireylerin bilgi, duygu ve düşüncelerine ulaşmak amacıyla kullanılan, sözlü ya da yazılı olarak uygulanan veri toplama aracıdır. Anket sonucunda ulaşılabilecek hedeflenen bilgiler, bireyin kendisi, çevresi veya ilişki içinde olduğu kurumlar hakkında araştırmacıya nicel ve nitel veriler sunmaktadır. Ulaşılabilecek veriler, yüz yüze görüşme, yazılı posta veya telefon gibi araçlarla elde edilebilmektedir (Büyüköztürk, 2005). Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile online anketler aracılığı ile kolay bir biçimde veri toplamak mümkün hale gelmiştir.

Çalışmada, online anket tekniği ile toplanan veriler IBM SPSS Statistic 25 programına aktararak, analiz edilmiştir. Anket formu 40 çoktan seçmeli anket sorusundan oluşmaktadır. Anketin Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı 0.940 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla anketin güvenilirliği olduğu görülmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler üzerinde normallik testi yapılarak uygun görülen test istatistiği elde edilmiş, değişkenler arası ilişkiler saptanmış ve araştırmanın hipotezleri doğrultusunda yorumlamalar yapılmıştır. Verilerin normal dağılımadığı gözlemlendiğinden, parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H Testi kullanılarak analiz süreci gerçekleştirilmiştir.

2.5. Araştırmanın Değişkenleri ve Hipotezleri

Yapılan çalışmada, bağımsız değişkenleri, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve gelir durumu oluştururken, bağımlı değişkenleri ise izleyicilerin Flört şiddetine hakkındaki farkındalıklarıdır. Bu doğrultuda araştırmanın hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir:

H₁: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki romantik ilişkileri izleme oranları değişmektedir.

H₂: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki sözel ve duygusal flört şiddetini algılama farkındalıkları değişmektedir.

H₃: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki fiziksel flört şiddetini algılama farkındalıkları değişmektedir.

H₄: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki cinsel flört şiddetini algılama farkındalıkları değişmektedir.

H₅: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki flört şiddetinin ekonomik boyutlarını algılama farkındalıkları değişmektedir.

H₆: Bireylerin demografik özelliklerine göre TV dizilerindeki dijital flört şiddetini algılama farkındalıkları değişmektedir.

2.6. Veri Analiz Yöntemleri

Araştırmada uygulanan online anket sonrası elde edilen veriler, sosyal bilimlerde sıkça kullanılan bir istatistik programı olan SPSS-25 paket programı ile analiz edilmiştir. Analiz sürecinde verilerin normal dağılmadığı gözlemlenmiştir. Bu sebeple parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H Testi kullanılarak analiz süreci gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. İzleyicilerin Demografik Özelliklerine ve İzledikleri TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsili ve Farkındalıklarına İlişkin Frekans Analizleri

Araştırmaya katılan izleyicilerin %58'i kadın, %42'si erkek bireylerden oluşmaktadır. Yaşlarının dağılımına bakıldığında, %34 'ünün "18-25", %21'inin "26-33", %20'sinin "41-48", %14'ünün "49-56" yaş aralığında olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan diğer yaş gruplarının da daha düşük oranlarda olduğu görülmektedir. Anketin online olarak yapılması belirli yaş gruplarının yeterli dijital okur yazarlık becerisi geliştirememiş olmaları nedeniyle araştırmaya katılmadıklarının biçiminde yorumlanabilir. Özellikle "18-25" ve "26-33" yaş aralığındaki bireylerin oranlarının yüksek olması söz konusu yaşlardaki izleyicilerin özellikle TV dizilerine olan ilgilerinde kaynaklanmaktadır. Gençlerin ilgilerine yönelik temsiller içeren popüler gençlik dizileri ve flört durumlarının konu aldığı yayınlar gençler tarafından ilgiyle izlenmektedir. Kızlar ve erkekler ergenlik dönemini içsel olarak müzakere ederken, karşı cinsin onayını alma, örtülü biçimde hissedilen popüler olma baskısı ile toplumsal çevrelerin kadına ve erkeğe yönelik kimlik tanımlarına(Örneğin, kadınların yumuşak başlı itaatkâr, erkeğin ise sert ve iddialı baskın) televizyonun referans oluşturduğu görülmektedir. Hatta ilişkilerin sıkıntıya girmesi durumunda televizyon dizileri, cinslere yönelik çeşitli ilişki stratejileri tanımlayabilmektedir.

İzleyicilerin medeni durumlarına bakıldığında, %55'inin bekar, % 45'inin de evli bireylerden olduğu görülmektedir. Katılımcıların çoğunluğu (%65) lisans ve lisans üstü, %20'si lise eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Son dönemlerde yayınlanan dizilerin özellikle eğitim düzeyi bireyler tarafından dikkat çektiği de gözlenmektedir. İzleyicilerin aylık gelirleri değerlendirildiğinde, %41'i "0-3000₺", %30'u "3001₺-6000₺", %14'i "6001₺-9000₺", arasında olduğu görülmektedir.

Televizyon izleme durumları da bu araştırma için önemli görülmüştür. Çalışmaya katılan bireylerin %40'ü TV dizilerini ara sıra izlerken, %33'ü de nadiren izlemektedir. Bu oranlar TV dizilerinin izlenme oranlarının giderek azaldığının ve ilginin sosyal medya alanına kaydığının göstergesi olabilmektedir. Söz konusu araştırmaya katılan bireylerin romantik, duygusal, fiziksel, cinsel, ekonomik ve dijital flört şiddetleri konusundaki farkındalıklarının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. İzleyicileri %34'ü nadiren, %30'u da ara sıra, %10'u sıklıkla, %4'ü de her zaman televizyondaki romantik ilişkilerin dikkatlerini çektiğini belirtmektedirler. Yetişme ve kimlik geliştirme sürecinde gençlerin, sosyal çevrelerine ve romantik ilişkilerine diziler de olduğu gibi belirli düzeylerde önem verdiği görülmektedir.

İzleyicilerin %32'si her zaman, %25'i sıklıkla, %28'i ara sıra televizyon dizilerinde flört eden çiftlerin birbirlerini mutlu etmek için sürekli değişim çabasında olmalarını normal karşıladıklarını ifade etmektedirler. Bu durumu nadiren normal karşılayanların oranı %10 iken, asla diyenlerin oranı da %5'dir.

İzleyicilerin %56'sı, her zaman, %19'u sıklıkla, %10'u ara sıra televizyon dizilerinde sevgililerin birbirlerinin özel alanlarına (telefon, mektup, oda vb.) izinsiz girmeleri karşısında rahatsız olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların vermiş oldukları cevaplara ilişkin söz konusu oranlar, onların flört ilişkilerinde özel hayata saygılı olunması gerektiğinin de bir göstergesidir. İzleyicilerin %48'inin her zaman, %22'sinin sıklıkla, %19'unun da ara sıra TV dizilerinin anlatı akışı içinde flört döneminde kıskançlık nedeniyle olay çıkaran karakterleri haklı buldukları görülmektedir. Bu durum toplumumuzda kıskançlık faktörünün çiftlerin ilişkilerinde özellikle flört dönemlerinde dikkat edilmesi gereken bir neden olarak ortaya çıkmaktadır.

İzleyicilerin %75'i her zaman, %11.5'unun arasına, %8'inin de sıklıkla TV Dizilerde flört döneminde sevgililerin birbirlerine aşağılayıcı lakaplar kullanmasını doğal karşıladıklarını ifade etmişlerdir. Toplumda gündelik yaşamda bu durumlarda ortaya çıkan davranışların normalleştiği dikkat çekmektedir. Dolayısıyla bireyler Dizilerde çiftlerin birbirlerine karşı aşağılayıcı lakapları kullanmalarını da doğal karşılamaktadır.

Toplumda yer alan bazı değer yargıları TV dizilerine yansıdığından ve normalleştiğinden, dizilerde de görülen bu davranışlar izleyiciler tarafından normal karşılanmaktadır. Dolayısıyla izleyicilerin de %52'si her zaman, %20'si sıklıkla, %19'u da ara sıra TV Dizilerindeki sevgililerin flört döneminde birbirlerinin kıyafet, makyaj vb. dış görünüşe ilişkin kontrol getirmelerini normal karşıladıklarını söylemektedir. Partnerlerin ait oldukları toplumsal ekolojilerin alt kültürlerinin etnik, sınıfsal ve bölgesel cinsiyete yönelik ve ergen ilişki dinamiklerini biçimlendirmede yönlendirici etkisi olduğu görülmektedir.

Gündelik yaşamda da zaman zaman görülen ve araştırmada da ortaya çıkan bir sonuç da TV dizilerinde flört döneminde erkek karakterlerin karşı cins üzerinde baskı uygulayarak kendilerini kabul ettirmelerini izleyicilerin %74'ü her zaman normal bulmaktadır. Bu soruya asla diyenlerin oranı çok az olup %2'dir. Türkiye'de kızlar buldukları sosyal ortamların sosyokültürel dinamiklerince kısıtlanırken, erkekler onları kontrol etmekte hatta farklı konularda mağdur etme girişiminde bulunabilmektedirler. Bu eşitsizlik ataerkil toplumsal yapının sürdürülebilmesinde işlevsel öneme sahiptir. Dolayısıyla dizideki karakterlerin aralarında sergilenen eşitsiz etkileşim sistemleri, izleyiciler tarafından da onanmaktadır. Popüler kültür aracılığıyla dolaşımda olan cinsel imgeler de bu eşitsizlik algısını normalleştirilmektedir. Bu nedenle kadınların hem cinsleriyle olan ilişkilerine erkek partner tarafından getirilen kontrolünde yerinde olduğu kanaatinde olduklarıdır.

İzleyicilerin %56'sı her zaman, %18'i sıklıkla, %16'sı da arasına TV dizilerinde flört döneminde kadın ya da erkek karakterlerin kendi cinsiyetinden arkadaşları ile zaman geçirmeleri üzerine kontrol getirmelerini uygun bulduklarını ifade etmektedir. Asla ve nadiren diyen izleyicilerin oranlarının düşük olduğu da dikkat çekmektedir. Bu durumda çiftler birbirlerine zaman ayırmalarının önemli olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla çiftlerden biri diğerinin kendi arkadaşları ile zaman geçirmelerine kısıtlama getirmektedirler.

İzleyicilerden TV dizilerinde flört döneminde karakterlerin birbirlerinin kararları üzerinde söz hakkına sahip olmalarını her zaman doğal karşılıyorum diyenlerin oranı %40'dır. Ayrıca bu durum karşısında sıklıkla ve ara sıra çiftlerin birbirlerinin kararları hakkında söz sahibi olmaları gerektiğini belirtenlerin oranları da sırasıyla %28 ve %19'dur.

Partnerler arasında bir başka şiddet türü sözel şiddettir. TV dizilerinde flört döneminde erkek karakterleri kız arkadaşlarıyla konuşma adabına uymayan biçimde konuşulması izleyicilerin %64'ünü her zaman, %2'sini sıklıkla, %11'ini de arasına rahatsız etmektedir. TV dizilerinde anlatı akışı içerisinde erkek karakterin kız arkadaşlarını kontrol etme hakkını izleyicilerin %61'i her zaman, %15'i sıklıkla, %15'i arasına uygun bulmaktadır. TV dizilerinde flört döneminde sevgililerin birbirleri ile tartışma anında kaba, aşağılayıcı bir dil kullanmasını izleyicilerin %73'ü her zaman, %11'i her zaman normal karşılamaktadır.

TV dizilerindeki flört döneminde çiftlerin cinsel ilişki için birbirlerini zorlamalarını izleyicilerin %77'i her zaman, %10'u arasına, %9'u da sıklıkla uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum partnerler arası taciz konusunu, flörtüz ilişkiyle normalleştirildiği algısının yaygın olduğunu göstermektedir. TV dizilerinde flört döneminde sevgililer birbirlerinin cinsel sınırlarına saygı duymazsa her zaman (%76) rahatsız olurum diyenlerin izleyicilerin çoğunluğunu oluşturmaktadır. Taciz konusunun sınırlı olması kanaatinin, yaygın olduğunu göstermektedir. Bu oranı takiben sıklıkla (%8) ve arasına (%7) diyenler de bulunmaktadır. TV dizilerinde flört döneminde sevgililerin aralarında yaşanan cinselliği ilişkinin devamını sağlamak için araç olarak kullanmasını izleyicilerin %65'i her zaman, %14'ü arasına, %12'si de sıklıkla normal karşılamaktadır. Benzer şekilde izleyicilerin %62'si her zaman, %15'i sıklıkla, %14'ü arasına dizilerde sevgililerin karşı tarafın isteği dışında birbirlerine yakın ilişki kurmalarını (dokunma vb.) normal karşıladıklarını belirtmişlerdir. Tabiki izleyiciler diziler de sevgililer arasında yaşanan tecavüz girişimli hareketleri her zaman (%84) rahatsız edici bulduklarını ifade etmektedirler. TV dizilerinde sevgililer birbirlerinin özel fotoğraf ya da video çekimlerini yapmak için zorlarsa izleyicilerin %80'i her zaman rahatsız olmaktadır. TV dizilerinde sevgililer birbirlerini istemleri dışında izleme veya takip etmelerini izleyicilerin %63'ü her zaman doğal karşılamaktadır.

Son dönemlerde şiddet kavramının sıklıkla gündeme gelmesi ve bireylerin gündelik yaşamda da etkilenmeleri nedeniyle çok şaşırtıcı bir sonuç olarak izleyiciler, dizilerinde flört döneminde sevgililerin aşırı gerilim hallerinde birbirlerine ağır bir şekilde şiddet göstermelerini %78 oranla normal bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durum partnerler arasında yaşanan şiddetin, aslında genel olarak toplumun egemen kültüründe var olduğunun bu nedenle tüm bireylerin yaşam alanlarını biçimlendiren egemen kültürün, gençlerin buldukları sosyal çevrelerin ilişkilerini biçimlendiren kültür olduğunun bir göstergesidir.

TV dizilerinde flört döneminde sevgililer arasında şiddetin gerekli olabileceği durumların olduğunu her zaman düşünen izleyicilerin oranı %78'dir. Ayrıca dizilerde sevgililerin birbirlerine tokat veya tekme atma, taş, sopa vb. sert cisimlerle şiddet göstermelerini her zaman normal karşılayan izleyicilerin oranı da %79'dur. Bu durum duygusal ilişkilerde bile şiddetin yaygın olarak bir sorun çözme aracı olduğunun bir göstergesidir.

İzleyicilerin %79'u her zaman TV dizilerinde sevgililerin kıskançlık yaşarken birbirlerinin bedenlerine zarar verecek davranışlarda bulunmalarını normal karşılamaktadır. TV dizilerinde sevgililer birbirlerini alkol veya madde kullanmaları için teşvik/ zorlamada bulunmalarını izleyicilerin %76'sı doğal olarak görmektedirler.

TV dizilerinde flört döneminde sevgililerin birbirlerine maddi (parasal) kaynaklarını kullanırmak zorunda kalmalarını izleyicilerin %59'u her zaman, %19'u sıklıkla, %14'ü arasına normal bulduklarını ifade etmektedirler. Ekonomik imkânların zorlaştığı günümüzde flört eden çiftlerinde gerçek hayatta olduğu gibi kurgulanan dizilerde de izleyicilerin %50'si her zaman, %25'i sıklıkla, %16'sı ara sıra flört dönemindeki sevgililer aynı evde yaşamaları halinde bütçe paylaşımı yapmaları gerektiğini düşünmektedir. Bu çiftler arasında duygusal bütünleşmenin sağladığı maddi dayanışma olarak değerlendirilebilir. Katılımcıların hepsinin belirli düzeylerde bu dayanışmayı onaylaması, kadınında çalışma yaşamı içinde olmasının da bir sonucu olabilmektedir. "Maddi gereksinimlerin erkek tarafından giderilmesi" geleneksel anlayışından uzaklaştığının da göstergesidir.

Birlikteliklerde duygusal alanın kontrolü de önemlidir. Bu durum duygusal birleşme bütünleşmelerin bir sonucu da olabilir. TV dizilerinde flört dönemindeki sevgililerin birbirlerini sık sık aramaları ve/veya mesaj göndermelerini izleyicilerin arasına ve nadiren doğal bulma oranları eşit ve %29'dur. Tabiki asla diyenler de yakın bir orana sahip olup %21 olarak gözlenmektedir. Duygusal bütünleşme, özel alanın sınırları farkındalığını ortadan kaldırmaktadır. Günümüzde bireyci ve kendi öz çıkarlarının peşinde koşan, mutluluk arayışı içinde sosyal medya ortamında haz odaklı arayışları tercih eden, cinsel konularda her şeye açık olan gençlerin birliktelikleri çözülmeye açıktır. Bu nedenle toplumun ataerkil değerlerinin verdiği yetki ile kadınların dijital hareketlilikleri, erkek tarafından kontrol edilebilmektedir.

TV dizilerinde sevgililerin birbirlerinin özel bilgilerini üçüncü şahıslar ile paylaşmaları / yayınlamalarını izleyicilerin %69'u her zaman, %14'ü sıklıkla, %11'i de arasına uygun bulduklarını ifade etmektedir. Çiftlerin özel alana ait bilgileri, aile, arkadaş, akran ve diğer topluluklardan kişilerde paylaşılması, bu alanı topluluğun denetimine açık hale getirmektedir. İkili ilişkiler, başkalarının bakış açısı ve değerlendirmeleri ile etkileşim içinde biçimlenmektedir. Bu denetimin diğer alanı da sosyal medya hesaplarıdır.

Dizilerde flört dönemindeki sevgililerin partnerlerinin sosyal medya şifrelerine sahip olmaları ilişki için gerekli olduğunu her zaman düşünenlerin oranı %66'dır. TV dizilerinde flört dönemindeki sevgililerin, partnerlerinin sosyal medyada ne zaman çevrimiçi olduğunu kontrol etmeleri, bulunduğu yerin konumunu istemeleri sevgi göstergesidir ifadesine her zaman katıldıklarını ifade eden izleyicilerin oranı %65 iken sıklıkla ve arasına şeklinde düşünenlerin oranları sırasıyla %16 ve %13'dür. Katılımcılar, dijital ortamlarında birbiri tarafından kontrol edilmesinden yanadırlar. Hatta çiftlerin mobil teknolojilerden en çok kullandıkları telefonların izinsiz kontrol edilmesini de normal olabileceği yönünde bir tutum göstermektedirler.

İzleyicilerin %68'i her zaman, %13.5'u arasına, %12'si sıklıkla TV dizilerinde sevgililerin birbirlerinin telefonlarını izinsiz veya izinsiz karıştırma hakkı olduğunu düşünmektedirler. TV dizilerinde sevgililer, partnerlerinin kendileri ile cinsel içerikli fotoğraflarını paylaşmasını istemelerini normal karşılama fikrine her zaman katılan izleyicilerin oranı %63'dür. Arasına ve nadiren katılanların oranları da küçümsenmeyecek oranda olup sırasıyla %16 ve %11'dir. Bu durum cinsel içerikli pornografik paylaşımların normalleşmesinin, cinselliğin dijital alanların ticarileşmiş ürünleriyle beslenebileceği konusundaki ortak kanaattir. Dolayısıyla partnerler arasındaki ilişkilerin somut yaşanan çevrenin dışında dijital çevrelere açılmış olduğunun göstergesidir. "Yeni" yani "daha önce tanışılmamış, olarak algılanan" haz ve seksüel temalı dijital medya ürünleri aracılığıyla dönüşüme itilen cinselliklerin, toplumsal sistemin ilişkilerini değiştirdiği konusundaki kanaatlerin normalleştiğinin göstergesidir.

İzleyicilerin %71'i her zaman, %13'ü ara sıra, %11'i de sıklıkla TV dizilerinde sevgililerin gün içinde birbirlerini kendi video veya fotoğraflarını göndermeleri konusunda zorlamalarını uygun bulmaktadırlar.

3.2. Cinsiyete Göre İzleyicilerin TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsili ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

Tablo 1. Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlendirme

	Romantik Flört Şiddeti	Duygusal Flört Şiddeti	Cinsel Flört Şiddeti	Fiziksel Flört Şiddeti	Ekonomik Flört Şiddeti	Dijital Flört Şiddeti
Mann-Whitney U	16520,500	13709,500	13742,000	17280,000	15198,500	16481,000
Wilcoxon W	31055,500	28244,500	28277,000	31815,000	29733,500	31016,000
Z	-3,290	-5,562	-5,673	-3,149	-4,413	-3,211
Asymp. Sig. (2-tailed)	,001	,000	,000	,002	,000	,001

Cinsiyete göre izleyicilerin TV dizilerindeki flört şiddetlerine ilişkin farkındalıklar 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Bu bağlamda cinsiyete göre şiddet çeşidi olan romantik ($p=0.001$), duygusal ($p=0.0$), fiziksel ($p=0.002$), cinsel ($p=0.0$), ekonomik ($p=0.0$) ve dijital flört ($p=0.001$) şiddetleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir.

Cinsiyet ile romantik flört şiddeti arasındaki anlamlılığa göre kadınlar televizyon dizilerindeki romantik ilişkilerin daha çok ilgilerini çektiğini ifade etmiştir. Ataerkil toplumsal değerlerin erkeğin yetki alanına tanımladığı birlikteliğin, ailenin, kadının vb. kontrol yetkisi erkek kimliğinin de bir özelliği olarak tanımlanmaktadır. Romantizmin yaşanması gerekirken, toplumun egemen değerlerinin erkekleri bu alanın kontrolüne konumlandırması algısı, katılımcıların büyük çoğunluğunun halen benimsedikleri bir tutum olarak görülmektedir. Cinsiyete göre duygusal flört şiddeti çeşitlerinin farklılaşmakta olduğu görülmektedir. Dizilerde temsil edilen fiziksel flört şiddeti, izleyicilerin cinsiyetlerine göre değişmektedir. Şiddetin diğer türleri de kabul görmektedir. Dizilerin dışında, gerçek yaşamda ve diğer televizyon programlarında ve dijital ortam paylaşımlarıyla oluşan bir sosyal iklim içinde şiddet algısı normalleşmektedir. Özellikle kadınlar bu duruma daha duyarlıdır. Erkekler cinsel flört şiddetini gündelik yaşamda da erkek kimliğinin bir özelliği olarak algıladıklarından dizi temsillerinde bu şekilde şiddetin yer alması, bu durumu normalleştirmekte ve dolayısıyla cinsel flört şiddetinin de farkında olmadıkları görülmektedir. Tüketim ekonomisinin önemli olduğu günümüzde de dizilerdeki ekonomik şiddet de dikkati çekmektedir. Bu bağlamda cinsiyete göre dizilerde temsil edilen ekonomik şiddet algısının değiştiği görülmektedir.

3.3. Yaşa Göre İzleyicilerin TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsili ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

Tablo 2. Yaş Değişkenine Göre Değerlendirme

	Romantik Flört Şiddeti	Duygusal Flört Şiddeti	Fiziksel Flört Şiddeti	Cinsel Flört Şiddeti	Ekonomik Flört Şiddeti	Dijital Flört Şiddeti
Kruskal-Wallis H	25,768	46,438	30,765	21,940	22,182	24,362
df	6	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,000	,000	,000	,001	,001	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Yaş

İzleyicilerin yaşları ile TV dizilerindeki flört şiddeti farkındalığı arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bağlamda yaşa göre şiddet çeşidi farkındalığının romantik ($p=0.0$), duygusal ($p=0.0$), fiziksel ($p=0.0$), cinsel ($p=0.001$), ekonomik ($p=0.001$) ve dijital flört ($p=0.0$) şiddetleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir. Yaşa göre flört şiddetleri değerlendirildiğinde özellikle "18-25" ve "26-33" yaş gruplarında diğer yaş gruplarına göre farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu durum farklı yaş gruplarının karşı cinsle etkileşim biçimlerindeki değişimin de bir göstergesidir. Yaş aralıkları yükseldikçe fiziksel şiddete yönelik duyarlılık yükselmekte diğer şiddet türlerine yönelik farkındalık düşmektedir. Bu durum yaşla beraber edinilen sosyal deneyimlerin de bir sonucudur. Bunlardan en önemlisi evlilik deneyiminin yaşanmasıdır.

3.4. Medeni duruma Göre İzleyicilerin TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsiline Yönelik Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

İzleyicilerin medeni durumları ile TV dizilerindeki flört şiddetleri arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla medeni duruma göre şiddet çeşidi olan romantik ($p=0.0$), duygusal ($p=0.0$), fiziksel ($p=0.0$), cinsel ($p=0.017$), ekonomik ($p=0.011$) ve dijital flört ($p=0.001$) şiddetleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir. Medeni duruma göre flört şiddetleri değerlendirildiğinde özellikle romantik flört şiddetine ilişkin farkındalığın bekar bireylerde daha belirgin gözlemlenirken, duygusal, cinsel, fiziksel, ekonomik ve dijital şiddete yönelik farkındalıklar evli bireylerde daha net ortaya çıkmaktadır. Şiddet çeşitlerinin medeni duruma göre değişimi, yaşam deneyimlerinin dikkate alınmasını gerektirmektedir. Dizi karakterlerinin etkileşim örüntüleri üzerinde, empati kurma, geçmişte karşı cinsle ya da eşleriyle olan ilişkilerindeki deneyimleri üzerinde bir öz değerlendirme farklılıkları olarak değerlendirilebilir.

Tablo 3. Medeni Durum Değişkenine Göre Değerlendirme

	Romantik Flört Şiddeti	Duygusal Flört Şiddeti	Cinsel Flört Şiddeti	Fiziksel Flört Şiddeti	Ekonomik Flört Şiddeti	Dijital Flört Şiddeti
Mann-Whitney U	15724,500	14435,500	17835,000	16501,500	17646,000	16489,500
Wilcoxon W	41149,500	31271,500	34671,000	33337,500	34482,000	33325,500
Z	-4,275	-5,202	-2,386	-4,323	-2,558	-3,479
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000	,000	,017	,000	,011	,001

a. Grouping Variable: Medeni_Durum

3.5. Eğitim Durumuna Göre İzleyicilerin TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsili ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

İzleyicilerin eğitim durumları ile TV dizilerindeki flört şiddetleri arasından romantik flört şiddeti hariç diğerleri arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bağlamda eğitim durumuna göre şiddet çeşidi olan romantik ($p=0.084$), duygusal ($p=0.0$), fiziksel ($p=0.0$), cinsel ($p=0.0$), ekonomik ($p=0.002$) ve dijital flört ($p=0.0$) şiddetleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir. Romantik flört şiddeti eğitim durumuna göre değerlendirildiğinde, ilköğretim mezunu bireylerden dolayı anlamlı bir farklılık gözlenirken, duygusal, cinsel, fiziksel, ekonomik ve dijital şiddete yönelik farkındalıklar lisans ve lisans üstü eğitime sahip bireyler açısından farklılık oluşturmaktadır. Yani eğitim düzeyi arttıkça bireylerde şiddete karşı farkındalık artmaktadır. Eğitim düzeyinin bireylerin sosyal dünyayı algılama ve değerlendirme süreci üzerine getirdiği değişimin de bir sonucu olarak katılımcıların flört şiddetini değerlendirme biçimleri de değişmektedir. Alt eğitim düzeyinde olanların şiddet algısı ağırlıklı olarak fiziksel şiddet üzerinde yoğunlaşırken, lisan ve lisans üstü eğitime sahip olanlar fiziksel şiddetin yanısıra diğer şiddet türleri hakkında da farkındalıklara sahiptirler.

Tablo 4. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Değerlendirme

	Test Statistics ^{a,b}					
	Romantik Flört Şiddeti	Duygusal Flört Şiddeti	Fiziksel Flört Şiddeti	Cinsel Flört Şiddeti	Ekonomik Flört Şiddeti	Dijital Flört Şiddeti
Kruskal-Wallis H	8,212	43,880	24,285	30,327	17,479	27,953
df	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,084	,000	,000	,000	,002	,000

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Eğitim_Durumu

3.6. Aylık Gelir Durumuna Göre İzleyicilerin TV Dizilerindeki Flört Şiddetinin Temsili ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

İzleyicilerin aylık gelir durumları ile TV dizilerindeki flört şiddetleri arasından duygusal ve ekonomik flört şiddeti arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda aylık gelir durumuna göre şiddet çeşidi olan duygusal ($p=0.003$), ekonomik ($p=0.017$) flört şiddetleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu gözlenmiştir. İzleyicilerin Aylık gelirleri ile diğer flört şiddet türleri arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Aylık dumuna göre değerlendirme yapıldığında, “0-3000” aylık gelir durumunda olan izleyicilerin duygusal ve ekonomik şiddet farkındalıklarının olduğu görülmektedir. Kuşkusuz salt gelir durumunun, şiddet algısı üzerinde belirleyici bir etkisinin olmayacağı açıktır. Ancak bireylerin kentsel işlere sahip olabilmeleri için gerekli eğitim düzeyi ve bireylerin eğitim aracılığı ile üst sosyo-ekonomik düzeylere ulaşma hareketliliği içinde dolayısıyla, gelir değişkeninin şiddet farkındalığı yarattığı gözlemlenmektedir.

Tablo 5. Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Değerlendirme

	Test Statistics ^{a,b}					
	Romantik Flört Şiddeti	Duygusal Flört Şiddeti	Fiziksel Flört Şiddeti	Cinsel Flört Şiddeti	Ekonomik Flört Şiddeti	Dijital Flört Şiddeti
Kruskal-Wallis H	5,703	16,398	7,211	4,756	12,104	2,979
df	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,222	,003	,125	,313	,017	,561

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Aylık_Gelir

4. SONUÇ

Günümüzde yaşanan flört şiddeti olgusunun ortaya çıkışı ve şiddete yönelik farkındalıklar toplumsal ekolojinin bir ürünüdür. Bireyler, toplumla, çeşitli sosyal gruplarla (aile, akran topluluklar, okul, vb.) etkileşim halinde iken toplumsal hem kültürel sistemlerin etkisi ile kendi kişisel ilişki örüntülerini oluşturmaktadırlar. Şiddet olgusunu yaratan toplumsal bağlar, toplumun şiddet algısını da biçimlendirmektedir. Bu nedenle şiddete yönelik farkındalıklar; bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim gelir düzeyi özelliklerine göre değişmektedir. Bu anlamda çalışmanın hipotezleri büyük oranda doğrulanmıştır. Televizyon halen etkili bir iletişim aracıdır. Gerçek yaşamın çeşitli kesitlerinin benzerlerinin temsil edildiği dizilerde de flört şiddetine yer verildiği görülmektedir.

Dizilerde temsil edilen olay örüntüsü içinde yer alan flört halindeki gençlerin, şiddet ilişkilerinin değerlendirilmesi, katılımcıların, buldukları toplumsal ekoloji içinde edindikleri toplumsal cinsiyet algıları, yaşanmış deneyimlerinin etkisiyle değişmektedir. Dizilerde temsil edilen farklı türlerdeki flört şiddetine yönelik algılarda bu değerlendirmelerin bir sonucudur. Şiddetin türleri kadar, şiddetin sınırları hakkındaki değerlendirmeler de toplumun ve alt kültürlerinin bireylere kimliklere yüklediği özelliklerin temelinde farklılaşmaktadır. Araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu, dizilerin olay örüntülerinde şiddetin temsil edildiğinin farkındadırlar. Çoğunluk, partnerler arasında gerilim yaşanması halinde, bir çözüm aracı olarak şiddete başvurmanın gerekli olabileceği ve toplumun normal değerleri içinde olduğu görüşündedirler. Partnerlerin birbirinin özel alanına izinsiz girilip çıkılmasına karşıdırlar. Ancak kadınların erkekler tarafından eşitsiz bir biçimde kontrol edildiğinin de farkındadırlar. Hatta onların hem cinsleriyle olan ilişkilerinin de erkek tarafından kontrol edilmesinin normal olduğu çoğunluğun görüşüdür. Duygusal şiddetin yeterince farkındalığının gelişmemesine rağmen, sözel şiddetten rahatsız oldukları görülmektedir.

Flört ilişkisi içinde olan partnerlerin birbirini seksüel ilişkiye zorlamaları ve belirli düzeye kadar tacize yönelmenin normal olduğu çoğunluğun görüşüdür. Ancak tecavüze karşıdırlar. Cinsel şiddetin farkındalığının yeterince gelişmediği görülmektedir.

Fiziksel şiddet konusunda da farkındalık gelişmemiştir. Örneğin, flört eden bireylerin, birbirinin bedenine zarar verecek zorlamalarının normal kabul edildiği görülmektedir. Benzer olarak maddi dayanışma halinde olunabileceği çoğunluğun görüşüdür. Bu durum maddi şiddete açık bir etkileşim alanıdır. Siber şiddet konusunda farkındalık gelişmediği görülmektedir. Örneğin, sosyal medya hesaplarının kontrol edilmesi, şifrenin bilinmesinin, cinsel temalı hazır dijital ürünlerin paylaşılmasını, çeşitli sosyal medya ortamlarındaki ilişkilerin kontrolünün hatta çeşitli sosyal mekanlardaki ilişkilerin kontrolünün de normal kabul edildiği görülmektedir. Çoklukla sosyal çevreler içinde kadının kontrolünü erkeğe veren toplumsal kültürel değerlerin gereği, katılımcılar kadın üzerine bu konuda getirilen kontrolü normal görmektedir. Kadınlar romantik ilişkilere daha yatkın oldukları için erkeklerin özel alanlarına girme hakkı olduğu normalleştirilmektedir. Birbirini kontrol etme konusunda kadının daha kapalı erkeğin açıktan kontrol etmesinin normal kabul edildiği görülmektedir. Genel olarak flört şiddeti konusunda katılımcılarda farkındalığın gelişmediği görülmektedir.

Gelecek çalışmalarda TV dizilerinde yer alan flört şiddetine yönelik farkındalıkların nedenlerinin araştırılabileceği deneysel ve nedensel çalışmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

1. Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 27-38.
2. Adriaens, F., Van Damme, E., & Courtois, C. (2011). The spatial and social contexts of television-viewing adolescents. *Poetics*, 39(3), 205-227.
3. Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. ve Temel, F. (2008). Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
4. Atak, H., & Tastan, N. (2012). Romantic relationships and love. *Current Approaches in Psychiatry*, 4(4), 520-546.
5. Baldan, G. A., & Akış, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44.
6. Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem.
7. Çakır M. Ö. & Zengin D. (2018). "Türkiye'nin 2017 Nüfusu Açıklandı." Anadolu Ajansı. Erişim tarihi 2 Nisan 2022. <https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/turkiyenin-2017-nufusu-aciklandi/1050229>.
8. Çetiner, Ş. G. (2006). Aile içi şiddet yaşayan kadınlarda cinsel sorunlar ve intihar olasılığı (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
9. Cultivation Theory. (2010). Erişim tarihi 1 Mart 2022. <https://taylorwhite.com/wp-content/uploads/2017/07/CultivationXTheory.pdf>
10. Üçok Demir, N., Irmak, M. Y., Murat, D., & Perdahlı Fiş, N. (2016). Cinsel istismara uğrayan ergen adli olgularda flört ilişkisinde şiddet varlığı. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(3).
11. Etkedal A. & Mahoney J. L. (2017=). Ecological System Theory. Encyclopedia Out of School Learning. Edit. Pepper K.pp: 239-241. Sage Publication Inc. <http://doi: 10.4135/9781483385198.n94>
12. Fidan, F., & Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve sonuçları itibarıyla flört şiddeti. *Balkan ve yakın doğu sosyal bilimler dergisi*, 4(1), 16-24.

13. Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M. ve Signorielli, N.1986. "Living With Television: The Dynamics Of The Cultivation Process." *Perspectives On Media Effects* içinde 17-40. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
14. Giddens, A. (2000). Sosyoloji. *Ankara: Ayraç Yayınları*.
15. Gümüş, A. (2006). Şiddet türleri. *Toplumsal bir sorun olarak şiddet sempozyumu*, 13-37.
16. Johnson, S. B., Frattaroli, S., Campbell, J., Wright, J., Pearson-Fields, A. S., & Cheng, T. L. (2005). " I know what love means." Gender-based violence in the lives of urban adolescents. *Journal of women's health, 14*(2), 172-179.
17. Kuyucu, M. (2019). Gençlerin Türkiye’de üretilen televizyon dizilerine yönelik tutumları ve dizi tüketim faktörlerinin analizi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 5(2), 558-599.
18. Mihçioğur, S., & Akın, A. (2015). Flört şiddeti-“şiddet’li sevgi”. *Sağlık ve Toplum*, 25(2), 9-15.
19. Özdemir, J. (2019). *Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti üzerine etkisi: Çukurova Üniversitesi adana örneği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
20. Özdere, M., & Kürtül, N. (2018). Flört şiddeti eğitiminin, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutumlarına etkisi. *Social science development journal*, 3(9), 123-136.
21. Öztürk, N., Karabulut M. & Sertoğlu E. (2018). Gençlerle Güvenli İlişkiler Üzerine Çalışmak: Eğitimciler ve Danışmanlar İçin El Kitabı. 2. Baskı. İstanbul: Punto Baskı Çözümleri.
22. Öztürk N. (2017). Gençler Arası İlişkilerde Flört Şiddeti “Sevgi Var Baskı Yok”: Eğitimciler İçin Bilgilendirici Broşür. 1. Baskı. İstanbul: Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği.
23. Newson, J. (1995). Televizyonda Şiddet ve Çocukların Korunması. Çev. Şeniz Özusta Düzen. *Türk Psikoloji Bülteni*, 59-61.
24. Palabıyıkoglu, R. (1997). Medya ve Şiddet. *Kriz Dergisi*, 5(2).
25. RTÜK. (2020). Televizyon Yayınlarında Şiddet Araştırması, Kamuoyu Yayın Araştırmaları Ölçme Dairesi Başkanlığı. Erişim tarihi:19.3.2022. <https://www.rtuk.gov.tr/televizyon-yayinlarinda-siddet-arastirmasi-2020/1789>.
26. Rubin Alan.M. (2009). “Uses and Gratification:Evolving Perspectiveof Media Effect.” Media Process and Effects. Edit:Rubin L.N.,Oliver M.B. Sage Publication.
27. Semerci B. (2008). Simge Kullanımı. Medyada Şiddete Duyarlılık Paneli. Ankara: RTÜK Yayınları.
28. Set, Z. (2020). Flört Şiddeti: Bir Gözden Geçirme. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 12(4), 444-454.
29. Shrum, L. J. (2017). Cultivation theory: Effects and underlying processes. *The international encyclopedia of media effects*, 1-12.
30. Solmuş, T. (2010). Romantik terörizm ve romantik tecavüz. *İstanbul: Sistem Yayıncılık*.
31. Sözen, E. (2008). Simge Kullanımı. Medyada Şiddete Duyarlılık Paneli. Ankara: RTÜK Yayınları.
32. Sugarman, D. B., & Hotaling, G. T. (1989). Dating violence: Prevalence, context, and risk markers.
33. Şahin A. (2011). Eleştirel Medya Okuryazarlığı. Ankara: Anı Yayıncılık.
34. Terry, M. S. (2014). Applying the social ecological model to violence against women with disabilities.
35. Walters, G. D., & Espelage, D. L. (2018). Prior bullying, delinquency, and victimization as predictors of teen dating violence in high school students: Evidence of moderation by sex. *Victims & Offenders*, 13(6), 859-875.
36. White, J. W. (2009). A gendered approach to adolescent dating violence: Conceptual and methodological issues. *Psychology of women quarterly*, 33(1), 1-15.
37. World Health Organization (2002).World Report on Violence and Health: Summary. 1st ed. Geneva: World Health Organization.
38. Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık. *Elektronik Kaynaklar*.